

Verksamhetsberättelse 2024

Överförmyndarnämnden

Fastställt av överförmyndarnämnden
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen

Datum 2025-02-04

Gäller 2024

Ärendenr ÖFN 2025/5

Version [1.0]

Verksamhetsberättelse 2024

Innehåll

1 Sammanfattning	2
2 Händelser av väsentlig betydelse	2
2.1 Medarbetare på kansliet	2
2.2 Ökning av kompletteringar på årsräkningar	2
3 Förväntad utveckling	2
3.1 SOU 2021:36 Gode män och förvaltare - en översyn	3
4 Regionfullmäktiges prioriteringar.....	3
5 Måluppfyllelse	4
5.1 Uppdrag från regionfullmäktige och nämnd	4
5.2 Nämndens mål	4
6 Kvalitetsuppföljning.....	6
6.1 Framgångsfaktorer.....	6
6.2 Teknisk utveckling	7
6.3 Inkomna synpunkter	7
7 Väsentliga personalförhållanden	7
8 Ekonomisk uppföljning	8
8.1 Årets resultat.....	8
8.1.1 Arvoden för ställföreträdare.....	9
8.1.2 Kostnader/intäkter för godmanskap för ensamkommande barn.....	9
8.1.3 Kostnader för nämndverksamhet	9
8.1.4 Kostnad för kansliet	9
8.2 Genomförda åtgärder för att beslutad budget inte överskrids.....	9
8.3 Investeringar	9

1 Sammanfattning

Överförmyndarnämnden har fungerat väl under 2024. Det har varit en del personalförändringar på kansliet under året vilket kan ha påverkat handläggningstiden på framförallt granskning av årsräkningar. Två av tre mål är uppfyllda. Men till skillnad från 2023 har antalet årsräkningar som behövs kompletteras ökat. Mer än hälften av kompletteringarna beror på bristande underlag vilket medfört stort merarbete för kansliet. Nämnden fortsätter sin utveckling avseende digitaliseringsarbetet. Hemsidan har ett fortsatt stort besöksantal, en rad nya e-tjänster är etablerade och den absoluta majoriteten av ärenden som inkommer till nämnden kan nu initieras genom digitala kanaler. Nämnden uppvisar även 2024 goda siffror i den årliga enkäten som går ut till ställföreträdare, där 87 % av de tillfrågade ställföreträdarna säger sig vara nöjda med nämndens verksamhet.

Nämnden uppvisar ett fortsatt överskott (2 606 tkr) . Den största delen av överskottet är hänförligt till att en större andel av huvudmännen än tidigare år betalar sin ställföreträdarens arvode själv.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Verksamheten har fungerat väl under året och kansliet har arbetat kontinuerligt med verksamhetsutveckling. De större händelserna av väsentlig betydelse har varit personella förändringar i kansliet. Även om nämnden saknar arbetsgivaransvar är förändringar på kansliet av betydelse för nämnden då det kan påverka handläggningstid och måluppfyllelse.

2.1 Medarbetare på kansliet

En anställd har under första halvåret 2024 arbetat med EU-valet. I augusti fick kansliet en vakans som i oktober ersattes med en ny medarbetare. Efter en tids introduktion har hon snabbt funnit sig tillrätta i verksamheten.

2.2 Ökning av kompletteringar på årsräkningar

De årsräkningar som lämnats in har till mycket större del än tidigare år behövs kompletteras vilket har skapat merarbete på kansliet. Till följd av detta har handläggningstiden för granskning av årsräkningar ökat och ställföreträdarna har då också fått vänta en längre tid på sitt arvode.

3 Förväntad utveckling

Nämndens verksamhet är under ständig utveckling och förbättringsarbete fortgår kontinuerligt. De större utvecklingsstegen handlar om digitalisering. Det nästkommande projektet är en uppdatering av kansliets verksamhetssystem som förhoppningsvis kan äga rum under 2025. En uppdatering kommer öppna upp för utökade möjligheter till digital handläggning. Digitaliseringen kommer ge bättre förutsättningar för ställföreträdarna att sköta sitt uppdrag och att genomföra sina redovisningar.

Nämnden kan komma att påverkas av exempelvis lagändringar som kan kräva förändringar i överförmyndarnämndens verksamhet.

3.1 SOU 2021:36 Gode män och förvaltare - en översyn

Ställföreträdarutredningen som lämnades över till regeringen 2021 har ännu inte materialiserat sig till några konkreta politiska förslag. Det har dock, från Sveriges kommuner och regioners (SKR) sida, arbetats oförtruttet med att uppvakta och påverka regeringen i frågan. Den senaste informationen från justitiedepartementet gör gällande att någonting kan komma att ske under 2025. Beroende på vad eller på vilka punkter, om några, som genomförs kommer det att påverka nämndens verksamhet mer eller mindre. Nämnden följer utvecklingen i frågan.

4 Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar är politiska prioriteringar under 2024–2027. Prioriteringar har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive prioritering bidrar till målen i den regionala utvecklingsstrategin och de globala hållbarhetsmålen.

Nämndens verksamhet rör sig till väldigt liten del eller till ingen del alls i de områden som får anses beröras av regionens koncerngemensamma mål.

Nämnden gör antagandet att en väl fungerande överförmyndarverksamhet har en positiv påverkan på samhället i stort. Hur väl verksamheten fungerar mäts genom nämndens egna mål och de aktiviteter som är kopplade till målen.

Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning

Taggar

06 Rent vatten och sanitet för alla, 07 Hållbar energi för alla, 12 Hållbar konsumtion och produktion, 13 Bekämpa klimatförändringarna, 14 Hav och marina resurser, 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Region Gotland ska prioritera ett hållbart växande Gotland

Taggar

06 Rent vatten och sanitet för alla, 09 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 11 Hållbara städer och samhällen, 12 Hållbar konsumtion och produktion, 13 Bekämpa klimatförändringarna, 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Region Gotland ska prioritera hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser

Taggar

01 Ingen fattigdom, 02 Ingen hunger, 03 Hälsa och välbefinnande, 04 God utbildning för alla, 05 Jämställdhet, 08 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10 Minskad ojämlikhet

Region Gotland ska prioritera god arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap

Taggar

03 Hälsa och välbefinnande, 04 God utbildning för alla, 05 Jämställdhet, 08 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Region Gotland ska prioritera samverkan och planering av beredskapsarbetet

Taggar

03 Hälsa och välbefinnande, 11 Hållbara städer och samhällen, 16 Fredliga och inkluderande samhällen

5 Måluppfyllelse

Regionfullmäktige har beslutat om koncerngemensamma samt nämndspecifika mål för 2024.

5.1 Uppdrag från regionfullmäktige och nämnd

Nämnden har inga särskilda uppdrag från regionfullmäktige.

5.2 Nämndens mål

Nämndens mål utgörs både av koncerngemensamma mål och egna mål som är beslutade utifrån prioriteringar i nämndens uppdrag. Till varje mål har flera aktiviteter kopplats. Syftet med aktiviteterna är att förtydliga vad som behöver genomföras för att nå måluppfyllelse. Nedan redovisas bedömning av måluppfyllelse samt en samlad bild av det arbete som pågår för att nå måluppfyllelse inom respektive mål. Varje mål har indikatorer. Indikatorerna ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelse.

Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2024

Bedömning

Ej uppfyllt

Andelen årsräkningar där komplettering har krävts har ökat med nästan 20% under 2024. Den största, och mest arbetsomfattande av överförmyndarnämndens arbetsuppgifter är den årliga granskningen av ställföreträdarnas årsräkningar. Varje år granskas cirka 650 årsräkningar. När granskningen är klar beslutar överförmyndarnämnden om eventuellt arvode till ställföreträdaren. En stor andel av de inlämnade årsräkningarna under året har inte kunnat granskas utan att nämnden har behövt begära in kompletterande uppgifter från ställföreträdaren eller från banker. Behoven av kompletteringar har inneburit merarbete för nämnden, längre handläggningstid avseende granskningen och därmed mindre tid har kunnat läggas på andra aktiviteter. För ställföreträdarna innebär det en längre väntan på arvode eller besked om att granskningen är klar. För huvudmannen kan följden bli att en eventuell rättsförlust tar längre tid att upptäcka. Att förbättra kvaliteten på inlämnade årsräkningar så att färre behöver kompletteras innebär således positiva synergieffekter.

Indikator	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Årsräkningar med komplettering, andel (%)	57.7%	38.5%		

De prioriterade aktiviteterna för att uppnå målet har varit:

1. Att hålla minst en utbildning med speciellt fokus på de som ska lämna in sin första årsräkning och de som har uppvisat brister i redovisningen under tidigare år.
2. Att erbjuda minst två årsräkningsutbildningar för samtliga ställföreträdare.
3. Att erbjuda minst en årsräkningsworkshop på vilken ställföreträdare kan få direkt hjälp med sin redovisning.
4. Att uppdatera rutinen för uppföljningssamtal med nya ställföreträdare med ett tydligare fokus på hur de bör agera löpande för att underlätta sin egen redovisning.
5. Att genomföra en översyn av årsräkningsblanketten och informationsutskicket angående årsräkningen.

Samtliga aktiviteter är genomförda men trots detta har målet inte uppnåtts. Nämnden bedömer att det finns flera orsaker till att en större andel av årsräkningar behövs kompletteras. Mer än hälften av de begärda kompletteringarna avser bristande underlag. Det har ställts större krav av de inlämnade redovisningarna gällande vilka underlag som ska lämnas in, som en följd av länsstyrelsens tillsyn av nämndens granskningsförfarande. En annan orsak är att bankerna, i och med reglerna om kundkännedom, har försvårat för ställföreträdarna att få tag i underlag så som årsbesked och kontoutdrag.

Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 20 under 2024

Bedömning

Helt uppfyllt

Under 2024 har det inkommit 130 stycken års- eller sluträkningar genom nämndens e-tjänst. Att jämföra med 2023 då 95 stycken inkom. Antalet digitalt inlämnade års- och sluträkningar har ökat med 35 stycken under 2024. Det innebär att målet för 2024 är uppfyllt.

Indikator	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Digitalt inlämnade års- och sluträkningar, antal (st)	130	95		

De prioriterade aktiviteterna för att uppnå målet har varit:

1. Att arbeta mer aktivt med att informera ställföreträdarna om möjligheten att lämna in redovisningen digitalt bl a i samband med utbildningar och utskick av nyhetsbrev.
2. Att genomföra en översyn av årsräkningsblanketten och informationsutskicket angående årsräkningen.
3. Att genomföra en översyn av rutinerna vid utskick av begäran om års- eller sluträkning.
4. Att följa upp och utvärdera implementeringen av den uppdatering av nämndens verksamhetssystem som har genomförts hos nämnder på fastlandet.

Samtliga aktiviteter är genomförda vilket har bidragit till att målet uppnåtts. Nämnden har för avsikt att under år 2025 köpa in en årsräkningsmodul till det nuvarande

verksamhetssystemet vilket skulle öppna upp för utökade möjligheter till digital bokföring och inlämning av redovisningar för ställföreträdarna.

Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2024

Bedömning

Helt uppfyllt

Under året har 38 helt nya gode män förordnats varav knappt hälften är anhöriga. Antalet nya ställföreträdare utan anknytning till sin huvudman har ökat med två från föregående år.

Indikator	År 2024	År 2023	År 2022	Bedömning
Nya ställföreträdare utan anknytning till sina huvudmän, antal (st)	21	19		

De prioriterade aktiviteterna för att uppnå målet har varit:

1. Att genomföra en utredning angående var annonsering efter nya ställföreträdare gör störst nytta.
2. Att öka den externa synligheten gentemot medborgarna.
3. Att genomföra en översyn av rutinen för annonskampanjerna.
4. Att genomföra en översyn av rutinen för förfrågningar om att åta sig uppdrag som ställföreträdare med ett särskilt fokus gentemot de som ska åta sig sitt första uppdrag.

Samtliga aktiviteter är genomförda vilket har bidragit till att målet uppnåtts. Ett flertal erfarna ställföreträdare som är bosatta på fastlandet har under hösten 2024 anmält sitt intresse för att ta uppdrag på Gotland. Några har redan tagit på sig uppdrag och flera är på gång under 2025. Nämnden har uppfattningen att intresset från ställföreträdare på fastlandet beror på att Gotland har en väl fungerande överförmyndarverksamhet.

6 Kvalitetsuppföljning

För Region Gotland innebär kvalitet att vi skapar värde tillsammans med dem vi är till för. Regionens processer är värdeskapande, effektiva, rättssäkra, transparenta, och förebyggande. De bidrar därmed till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. För att klara utmaningarna i välfärden är regionen en modig organisation med ett intensifierat utvecklingsarbete genom systematiskt kvalitetsarbete, ständiga förbättringar, digitalisering och innovationer.

6.1 Framgångsfaktorer

Region Gotland har en kvalitetsmodell. Inom modellen finns ett antal framgångsfaktorer som anses centrala för att uppnå och bibehålla hög kvalitet. Dessa är: Skapa värde med kunder och intressenter, Leder för hållbarhet, Involverar motiverade medarbetare, Utvecklar värdeskapande processer, Förbättrar verksamheten och skapar innovationer samt Basera beslut på fakta.

Nämnden är en tillsynsmyndighet, innebärandes att dess verksamhet syftar i alla delar till att skapa ett värde gentemot medborgarna. Samtliga verksamhetsutvecklande åtgärder har således målet att underlätta, effektivisera eller på annat sätt göra det bättre för de medborgare som kommer i kontakt med nämndens verksamhet.

En viktig faktor för framgång är medarbetarna och kompetensen på kansliet. Om kompetensen och stabiliteten i personalgruppen bibehålls framöver finns det ingenting som pekar på att kommande utmaningar inte kommer att kunna hanteras. Även nämndens ökade erfarenheter och kompetens kommer vara en viktig faktor framöver.

Nämndens årliga enkät till ställföreträdarna visar att resultatet av områdena *tillgänglighet, bemötande, kompetens och kvalitet* slutade på 87% nöjda ställföreträdare. Om man även räknar med området för *information* så ger det ett sammanslaget resultat på knappt 86% nöjda ställföreträdare. Siffrorna är också ungefär likadana oavsett vilken kontrollgrupp svaren prövas gentemot. Slutsatsen är således att nämnden och kansliet fortsätter att göra ett gott arbete som uppskattas av ställföreträdarna.

6.2 Teknisk utveckling

I den mån den tekniska utvecklingen kommer att kunna anpassas efter de behov ställföreträdare och huvudmän har så kommer fler digitala verktyg naturligtvis att underlätta utförandet av godmans- och förvaltaruppdragen. En ökad digitalisering genom införande av en ny modul för redovisning av årsräkningar kan komma att öka kvalitén både i årsräkningar och i registreringsförfarandet.

Även kontakten med externa myndigheter har digitaliserats, antingen genom säkra e-postkanaler eller genom att nämnden får tillgång till digitaliserade register med uppgifter som behövs för tillsynen. Som exempel kan nämnas att kontakten mellan tingsrätterna och nämnden idag är helt digital efter det att domstolsverket etablerade säkra, digitala kommunikationskanaler. Genom den digitala förbättringen har både nämnden och tingsrätten sparat in hundratals brevutskick och gjort de myndighetsgemensamma processerna avsevärt mycket smidigare.

Förutom att nämnden, och samhället i stort, måste följa med och erbjuda de tekniska lösningar som efterfrågas för att kunna klara sin verksamhet så öppnar sig även möjligheter. Ju bättre digitala verktyg som finns tillhanda desto mindre roll kommer också den geografiska placeringen av ställföreträdaren spela. Nämnden har i dagsläget en handfull ställföreträdare som är boende på fastlandet och som sköter sina uppdrag utmärkt. Bättre möjligheter att kunna sköta uppdraget på distans kan möjliggöra fler fastlandsbaserade ställföreträdare.

6.3 Inkomna synpunkter

Nämnden har inte mottagit några synpunkter på sin verksamhet genom regionens officiella kanaler.

7 Väsentliga personalförhållanden

Nämnden har inget arbetsgivaransvar utan köper kanslitjänster från regionstyrelseförvaltningen. Personalförhållandena på kansliet rapporteras i regionstyrelseförvaltningens verksamhetsberättelse.

8 Ekonomisk uppföljning

8.1 Årets resultat

Nämndens budget är uppdelad på fyra olika områden:

- Kostnad för arvoden till ställföreträdare
- Kostnad/intäkt för hantering av ensamkommande barn
- Kostnader för politisk ledning – nämndverksamhet
- Kostnader för kanslifunktion

8511 Arvoden	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024
50 Löner arbetad tid	-3 290	-1 995	1 335
55 Kostnadsersättningar	-492	-325	167
56 Sociala avgifter enl lag	-1 053	-625	428
74 Övriga köpta tjänster	-141	-111	30
Totalsumma	-4 976	-3 016	1 960
1008 Ensamkommande flykt barn	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024
35 Intäkter	0	280	280
50 Löner arbetad tid	0	-35	-35
55 Kostnadsersättningar	0	-6	-13
56 Sociala avgifter enl lag	0	-11	-11
Totalsumma	0	228	228
8523 Nämnd	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024
50 Löner arbetad tid	-234	-157	77
55 Kostnadsersättningar	-6	-3	3
56 Sociala avgifter enl lag	-88	-59	29
70 Transporter och resor	-20	-9	11
71 Representation		-10	-10
74 Övriga köpta tjänster	-15	0	15
76 Diverse kostnader	-33	-11	22
Totalsumma	-396	-249	147
Kanslitjänster	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024
74 Övriga köpta tjänster	-3 849	-3 578	271
Totalsumma	-3 849	-3 578	271

Nämnden uppvisar ett totalt överskott på 2 606 tkr. Den största delen av överskottet är hänförligt till att en större andel av huvudmännen än tidigare är betalare sin ställföreträdarens arvode själv.

8.1.1 Arvoden för ställföreträdare

Nämnden har i budget för året avsatt 4 976 tkr för arvoden till ställföreträdare. Kostnaden under året uppgår 3 016 tkr vilket ger ett överskott på 1 960 tkr. Resultatet beror till stor del att ett större antal huvudmän betalar det årliga arvodet till sin ställföreträdare själva. Över 60 % av de huvudmän vars ställföreträdare tar ut arvode fick betala själva under 2024. Att jämföra med knappt 60 % för 2023 eller 53% för 2022. Detta är antagligen hänförbart till en höjning av ersättningsnivåer från försäkringskassan och en eftersläpning på prisbasbeloppets höjning vilket gör att brytpunkten för när huvudmännen själva ska betala arvodet är relativt lågt i förhållande till övriga ersättningar.

8.1.2 Kostnader/intäkter för godmanskap för ensamkommande barn

För 2024 har 0 tkr avsatts för intäkter/kostnader. Intäkterna under året är 280 tkr och kostnaderna uppgår till 52 tkr vilket ger ett överskott på 228 tkr.

Under året har det anordnats god man för sju ensamkommande barn. Intäkterna är hänförliga till att migrationsverket betalar en engångssumma per barn i form av en schablon. Överskottet beror på att de barn som fått god man har varit nära 18 år och därmed varit en kort tid under nämndens tillsyn.

8.1.3 Kostnader för nämndverksamhet

2024 hade 396 tkr avsatts för nämndverksamheten. Nämnden har under året haft 7 sammanträden. Kostnaden uppgår till 249 tkr vilket ger ett överskott på 147 tkr. Resultatet beror till största delen på att budget är satt för något fler sammanträden samt att alla ledamöter inte deltagit på samtliga sammanträden.

8.1.4 Kostnad för kansliet

Nämnden har ett avtal med regionstyrelseförvaltningen om att tillhandahålla kansliresurser med motsvarande 5,0 tjänster. Årsbudgeteten är satt till 3 849 tkr. Kostnaden under året uppgår till 3 578 tkr vilket ger ett överskott på 271 tkr. Resultatet beror på vakanser i kansliet under året. Under året har en medarbetare varit delvis anställd av valnämndens kansli.

8.2 Genomförda åtgärder för att beslutad budget inte överskrids

Nämnden följer Region Gotlands rekommendationer och överväger digital närvaro när så är möjligt. Nämndens budget följs upp kontinuerligt.

8.3 Investeringar

Inga investeringar har gjorts under 2024.